

ÎNSUȘIREA COMPETENȚELOR-CHEIE PRIN EDUCAȚIA PATRIMONIALĂ

NEWSLETTER 5

Septembrie 2011

Perioada de implementare a Proiectului Aqueduct este pe cale să se finalizeze. Aproape toate activitățile proiectului planificate au fost realizate: s-au făcut cercetări, s-au dezvoltat unele linii directe și instrumente de educație și învățare bazate pe competențe, care au fost testate prin proiecte-pilot în toate țările participante. Bunele practici ale activităților de învățare orientată spre competență în context patrimonial au fost colectate și descrise, din toată Europa. Toate aceste rezultate ale proiectului au fost reunite într-un manual atractiv, care se tipărește chiar acum. Pentru cei care abia așteaptă apariția, vom publica unele extracte de teorie și practică în acest newsletter. Sperăm că acestea vă vor inspira să luați în mână și versiunea completă. Veți avea posibilitatea să ridicați propria copie gratuită după lansarea oficială a manualului Aqueduct la conferința noastră finală în Bologna (26-29 octombrie 2011), sau îl veți putea descărca de pe site-ul nostru din data de 1 noiembrie 2011.

Introducere în abordarea Aqueduct

Caracteristicile educației patrimoniale bazată pe competențe

Excursii ghidate, ghizi explicând istoria cronologică a rămășițelor din vremurile trecute; broșuri care ne spun toate detaliile unui monument anume fără nicio legătură fie cu contextul său, fie cu cunoștințele anterioare sau cu experiențele actuale relevante pe care o persoană le-ar putea avea, epuizarea fizică din timpul unei plimbări într-un muzeu și incapacitatea ulterioară de a ne aminti multe dintre cele explicate... mulți oameni vor recunoaște aceste situații. Și totuși, patrimoniul are un potențial imens de a ne inspira. Ne învață despre cele mai vechi timpuri, despre oameni, despre noi înșine, despre prezent și chiar despre viitor, dacă îi dezvăluim comorile într-un mod adecvat, dacă transformăm explorarea patrimoniului într-o provocare, într-o experiență.

Proiectul Aqueduct a fost lansat pentru a ajuta profesorii și educatorii să facă exact acest lucru! Să transforme educația patrimonială într-o creativă experiență colectivă ce permite elevilor și studenților, precum și profesorilor lor, să obțină maximum de rezultate, nu numai în ceea ce privește cunoștințele istorice, ci și în ceea ce privește dezvoltarea competențelor-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, cum ar fi competența de a coopera, comunica, de a se exprima cultural și de a dobândi un sentiment de inițiativă și spirit antreprenorial. În cadrul proiectului Aqueduct patrimoniul nu este un scop în sine. Este un vehicul pentru învățare și dezvoltare personală. Relația dintre educația patrimonială și dezvoltarea competențelor este una reciprocă. Educația patrimonială poate beneficia de o abordare bazată pe competențe, iar atunci când se aplică o astfel de abordare, elevii vor dezvolta competențele cheie, ca o consecință.

Caracteristicile-cheie ale educației bazate pe competențe

Învățarea și educația bazată pe competență nu constă în situații pedagogice tradiționale. Ele se bazează pe ideea, că elevii învață prin experiență și descoperire. Acest concept are un impact asupra modului în care elevii pot fi educați. Ideea este că elevii trebuie să se implice activ în situația de învățare. Ei învață cel mai bine în contexte semnificative și în cadrul cooperării și interacțiunii cu ceilalți și cu mediul lor. Astfel, ei își capacitează dobândirea de cunoștințe, interpretarea acestora și își verifică singuri și prin comparație cu ceilalți, ideile nou-construite. Desigur, acest lucru nu implică o negare a importanței cadrelor didactice, ci subliniază necesitatea de predare într-un mod extrem de receptiv și centrat pe

Ingrid Gussen și Jaap Van Lakerveld (PLATO, Universitatea din Leiden), editorii manualului Aqueduct, au selectat unele părți, pe care noi pre-publicăm aici, ca un scurt rezumat al abordării Aqueduct.

elev, fără a neglija obligația de a arăta elevilor noi orizonturi și perspective și entuziasmul pentru lucrurile de care încă poate nici nu au auzit.

În educația bazată pe competențe există tendința de a sublinia importanța unor medii de învățare energice sau bogate, care permit studenților să se implice în procese de învățare semnificative. Caracteristicile cele mai distinctive ale acestei abordări pot fi rezumate după cum urmează:

- **Contexte semnificative**
Pentru ca învățarea să aibă loc, se recomandă ca profesorii/educatorii să creeze sau să găsească contexte semnificative, în care elevii vor cunoaște relevanța și sensul competențelor care urmează să fie dobândite în mod natural.
- **Abordare multidisciplinară**
Competențele sunt holistice și, în consecință, abordarea educativă trebuie să fie și ea integrativă și holistică.
- **Învățarea constructivă**
Filozofia educației bazată pe competență își are rădăcinile în constructivismul social, care impregnează opiniile noastre privind învățarea în zilele noastre. Învățarea este concepută ca un proces de construire a cunoștințelor proprii, în interacțiune cu mediul propriu, mai degrabă decât ca un proces de absorbție a cunoștințelor pe care alții încearcă să ți le transfere. Consecința acestui aspect este, că procesul educativ trebuie să fie constructiv. Prin centrarea pe construcția de modele, produse, linii directe, reguli ale simțului comun, rapoarte, sau pe alte rezultate tangibile, învățarea se va transforma ușor și natural într-una constructivistă. Acest lucru este contrar proceselor de învățare care se concentrează pe prelucrarea informațiilor, după care urmează aplicarea efectivă a cunoștințelor.
- **Învățarea cooperativă, interactivă (cu colegii, profesorii și furnizorii de patrimoniu, etc.)**
Idea de bază, ce stă în spatele educației bazate pe competențe este de a ajuta elevii să-și dezvolte și să-și construiască propriile cunoștințe și să caute modalități de a se folosi în mod optim de competențele altor persoane, prin itinerariul lor de învățare. La aceasta se referă constructivismul social. Cooperarea și interacțiunea sunt atât domenii, cât și modalități de învățare. Dacă învățarea se presupune că trebuie să fie auto-inițiată, auto-reglată și să vizeze dezvoltarea competențelor personale, abordarea educativă trebuie atunci să permită o diversitate a nevoilor, a scopurilor și a obiectivelor. Acest lucru necesită o abordare deschisă în care educația presupune dialoguri între elevi și educatori, cu privire la așteptări, nevoi, obiective, opțiuni, etc.
- **Învățarea prin descoperire**
Procesele de învățare deschise necesită un tip de învățare care poate fi caracterizat ca o descoperire activă, aflat la polul opus față de învățarea receptivă. Aceasta nu înseamnă că acest conținut al învățării nu trebuie să fie disponibil și accesibil, ci doar că modul de însușire al acestor cunoștințe sau competențe nu poate fi doar un proces de furnizare de informații, mai degrabă ar trebui să fie întotdeauna inclus într-o abordare bazată pe descoperire.
- **Învățarea reflexivă**
Învățarea bazată pe competențe necesită, în afară de o focusare pe competențele cheie, un accent pe procesele de învățare ca atare. Reflectând la propriile nevoi, propria motivație, abordare, progres, rezultate obținute, etc., o persoană își dezvoltă competențele/strategiile de învățare care pot fi considerate meta-competențe. Competența la care ne referim aici este denumită, de obicei, ca procesul de „a învăța să înveți”.
- **Învățarea personală**
În teoriile orientate spre competențe, învățarea este concepută ca un proces de construire a propriilor cunoștințe și competențe. Informațiile, cunoștințele, strategiile sunt semnificative pentru o persoană numai atunci când devin parte integrantă a propriului ansamblu de cunoștințe și competențe. În educație, acest lucru implică faptul, că elevii trebuie să fie în măsură să se identifice cu contextele, oamenii, situațiile și interesele care sunt incluse în domeniile de învățare.

LeenAlaerts, Jo Van Dessel și Ruth Wouters
(KHLeuven, Colegiul de formare a cadrelor
didactice), a dezvoltat metodologia învățării
prin descoperire și a testat-o în proiectul-pilot
"Școala în război".

Proiectul pilot: "Școala în război"

„Heilig Hart Instituut Heverlee” este o școală foarte mare, în apropiere de orașul Leuven/Louvain. Copiii de la 2,5 ani până tinerii de 18 ani sunt educați în acest campus verde, mare și vechi. Proiectul evocă un episod foarte interesant din istoria școlii, și anume al doilea Război Mondial. În timpul acestuia, viața la școală nu se caracteriza numai prin supunere și teamă, ci de exemplu s-au botezat și au fost ascuse acolo fete evreice. Proviziile se terminau de multe ori. Cădeau bombe. Părinții erau obligați să-și lase fiicele în școala-internat, timp de mai multe luni, fără să poată primi vești de la acestea. Odată eliberată, școala a trebuit să-și asume o nouă provocare. Armata britanică a folosit școala ca spital militar, cu aproape 2000 de paturi. Ca o consecință a acestui fapt, acum lângă școală există un mare cimitir militar. Astăzi, elevii se plimbă și fac sport acolo, fără a fi conștienți cum și de ce au ajuns acele morminte acolo și fără să știe cine a mai folosit clădirile școlii lor. Prin urmare, am inclus în acest proiect cincizeci de elevi de 12 ani.

Proiectul conține cinci etape:

1. În prima etapă, faza de motivare, elevii s-au confruntat cu ceva foarte neobișnuit. Brusc, pe terenul lor de joacă, a apărut un jeep vechi, de război și o ambulanță militară. Imediat, s-au ridicat o mulțime de întrebări: cine, ce, de ce, cum? Elevii au fost împărțiți în grupuri de câte patru și, după o scurtă introducere, au scris ce și-ar dori să știe despre război. Ei au venit cu întrebări de genul: „Ce mâncau soldații?”, „Au luat parte și femeile?”, „Erau dificile lecțiile la momentul respectiv?”, „Cădeau multe bombe?”, „Unde erau ascunse fetele evreice?”, „Cum știau unde se aflau soldații răniți?”. După aceea, ei au fost împărțiți în grupuri de câte patru. Apoi, le-au fost prezentate patru activități posibile. Fiecare elev putea să selecteze două din cele patru rute. Persoanele din grup trebuiau să negocieze între ei, cine, care rută dorește să urmeze.
2. În cea de-a doua etapă, elevii au primit informații (input) despre cele patru sub-teme sau rute și s-au familiarizat cu patrimoniul școlii lor. Cu ocazia primei rute, ei au vizitat o reconstrucție a spitalului, efectuată de către grupul de reconstituire. S-au spus povestiri despre viață și moarte, precum și o poveste a unui pilot de 19 ani, Otto Carbone, care a fost îngrijit aici. El este încă în viață și a participat în proiect via skype. O altă rută a avut loc în departamentul de arhivă a școlii, unde elevii au avut o conversație cu o profesoară-călugăriță în vârstă, care le-a povestit despre viața la școală din timpul războiului. După aceea elevii au trebuit să consulte mai multe documente.
A treia rută a implicat o vizită la cimitirul militar. Elevii au învățat să citească mormintele, având diferite sarcini. Au ascultat povestiri despre viețile soldaților.
În sfârșit, ruta a patra a început cu povestea unei fete evreice, care a fost ascunsă în școală și care a fost nevoită să renunțe la numele, religia și identitatea sa. Prin intermediul unor filme, cărți și a multor conversații, elevii s-au identificat afectiv cu copiii evrei.
3. După etapa-input, urma etapa reflecției. Elevii au revenit la grupurile lor din etapa întâia. Și-au povestit unii altora despre ceea ce au învățat până acum. Ei au notat în scris lucrurile care i-au impresionat: „Au aruncat oameni dintr-un avion.” „Viața de soldat nu era distractivă.” „Există o mulțime de lucruri vechi în școala noastră.” „Copiii nu știau nimic despre părinții lor.” „În acele timpuri evreii trăiau cu adevărat înspăimântați.” „Au murit oameni în sălile noastre de clasă!”
Apoi, elevii au fost rugați să se gândească la modul în care au abordat lucrurile. Ei au compus metafore despre modul în care au lucrat împreună, precum: „Sunt ca un căpitan, îmi place să dau ordine”, sau „Cu alții, sunt ca o plantă, tăcut și timid.” Apoi, ei au trebuit să ia o decizie asupra a ceea ce ar dori să facă în după-amiaza respectivă pentru a realiza o demonstrație multiplă.
4. În etapa a patra ei a lucrat activ la această prezentare multiplă. Unii elevi au construit o expoziție. Alții au pregătit o piesă de teatru. De asemenea, ei puteau găti un meniu obișnuit din vremea războiului: cartofi în coajă cu lapte, cârnați și „marțipan de război”. În cele din urmă, a avut loc o sesiune de „filosofie cu copiii”, în care aceștia s-au gândit la cauze și soluții ale războiului și păcii. Fiecare rută oferea diferite activități: scrierea unor texte, selectarea obiectivelor, efectuarea de schițe biografice, improvizare, lucru cu texte de teatru, investigarea documentelor... Intuițiile lor filosofice au fost reprezentate într-un colaj artistic. Elevii și-au putut defini propriul grad de „libertate de învățare”. Tutorii le-au oferit posibilități, metode, materiale și sarcini, dar elevii au putut alege dacă se vor folosi de acest ajutor sau nu.
5. În etapa cinci, elevii au prezentat rezultatele muncii lor celorlaltor grupuri. După aceea, și-au evaluat (reflecție) progresul în ceea ce privește competențele cheie europene. Pe ce au lucrat? Ce puteau să facă mai bine?

Am început?

Să încercăm noi metodologii educaționale întotdeauna este o provocare. Profesorii și educatorii trebuie să fie nu numai convinși de faptul, că noile abordări vor ajuta să atingă obiectivele lor, dar de asemenea, ei vor să se simte confortabil în procesul de educație și învățare, înainte de ași asuma riscul. Cea mai bună modalitate de a împlini aceste condiții este de a le permite să experimenteze o activitate de învățare ghidată de competențe, ca și cum ei înșiși ar fi elevi. Partenerii Aqueduct, Jaap Van Lakerveld și Ingrid Gussen au făcut chiar acest lucru la organizația lor PLATO (NL). Acesta a rezultat o experiență interesantă și de succes pentru toți. Eventual, acest exemplu vă poate inspira în timp ce puneți în aplicare abordarea Aqueduct în cadrul organizației dumneavoastră.

Desemnarea traseelor turistice prin Leiden (Olanda)

Herman Boerhaave a fost un botanist și fizician umanist olandez, recunoscut la nivel european. El este considerat fondatorul predării clinice și a spitalului academic modern. Principala sa realizare a fost demonstrarea relației dintre simptome și leziuni. Astfel, Herman Boerhaave a contribuit foarte mult la conținutul patrimoniului orașului Leiden din Olanda.

„Desemnarea unei rute pentru plimbare sau de bicicletă cu mai multe puncte în Leiden și în împrejurimile lui, care sunt legate de conceptul de știință a lui Herman Boerhaave pe parcursul istoriei, de universitate și de orașul Leiden.” Acesta a fost sarcina, pe care Jaap van Lakerveld, Ingrid Gussen (parteneri Aqueduct) și Marlous Dekker au creat-o pentru colegii lor din PLATO, ca să se familiarizeze cu abordarea educației patrimoniale orientată spre competențe, propusă în cadrul proiectului Aqueduct.

În data de 7 iunie 2011, înainte de a merge prin oraș cu bicicleta și de a fotografia punctele semnificative din viața lui Boerhaaves, colegii de la PLATO au studiat viața personală și meritele academice ale lui Herman Boerhaave. Revenind la PLATO, ambele grupe au preparat o prezentare despre rutele turistice dezvoltate. □i-au format competențele lor digitale prin cooperare, folosind programul PowerPoint, au desoperit Harta Google și au învățat mai mult despre cetățeanul lor de onoare Herman Boerhaave și... s-au bucurat de o zi foarte plăcută împreună.

Zile de Formare

Principale grupuri țintă ale proiectului Aqueduct sunt actorii din sectorul de formare a profesorilor: formatorii personalului didactic, formatori „in-service”, cadre didactice, studenți. Educația și învățarea ghidată de competențe poate fi introdusă prin aceste grupuri, iar educația patrimonială este vehiculul pentru a face acest lucru. Prin urmare, prin acest proiect am organizat zile naționale de formare „in-service” în fiecare țară parteneră.

Ultima zi de formare profesională are loc în St-Jean d'Angély (FR), în perioada 5-6 octombrie 2011. Pentru informații suplimentare contactați: ccegishly@gmail.com.

Ziua de Formare Profesională Aqueduct în Leiden (NL)

Leiden conține o avere deosebită din punct de vedere patrimonial. Cu toate acestea, există locuri care nu vor apărea ca o imagine pe o carte poștală cu „Salutări din Leiden”. Un astfel de loc este De Groote Vink, din apropierea gării De Vink. Zona De Groote Vink constă dintr-o clădire ciudată, care arată ca și o centrală electrică din beton. Este înconjurată de drumuri, căi ferate și piloni de energie electrică. Totuși, acest loc are o istorie surprinzător de bogată.

De Groote Vink a fost odată un loc admirabil cu grandoarea imobilului Huister Waddingh din apropiere. În jurul anului 1900, dacă oamenii din Leiden și din împrejurimi doreau o zi în aer liber, au putut să facă o vizită la De Groote Vink. Au avut posibilitatea să înoate, să se plimbe cu barca, să se joace sau să stea în grădina ceaiului.

În 1926 în apropierea lui De Groote Vink a avut loc un mare accident de tren. Accidentul a fost descris în romanul scriitorului leidean F.B. Hotz, „De Voetnoot” (Nota de subsol). Este o operă autobiografică scrisă din perspectiva scriitorului adolescent. În acest accident, a fost rănită mătușa lui, și au murit doi actori celebri olandezi, David și Greta Lobo-Braakensiek. Mătușa lui F.B. Hotz pe tot parcursul vieții sale a luptat pentru despăgubire.

Cu ocazia zilei de formare Aqueduct olandez: Profesioniști educaționali din domeniul dobândirii competențelor prin educația patrimonială și dezvoltării educației patrimoniale au cercetat istoria lui De Groote Vink într-un mod orientat spre competențe. Ei au lucrat cu o secvență din romanul lui Holtz, fiind grupați și având diferite sarcini. La sfârșitul zilei grupurile au dezvoltat criterii de proiectare pentru un monument, schema unui scenariu și un plan de reamenajare pentru această zonă. Datorită acestor sarcini au învățat foarte mult și despre istoria locului De Groote Vink.

www.the-aqueduct.eu

Aqueduct este un proiect Comenius Multilateral, având ca scop perfecționarea însușirii competențelor cheie prin educația patrimonială, respectiv dezvoltarea aptitudinilor profesionale în tema educației orientată spre competențe, organizată în mediul patrimoniului cultural.

Grupul țintă al proiectului include pedagogii, formatorii personalului didactic, studenții modulului pedagogic, reprezentanții organizațiilor patrimoniale, care doresc să investească în procesul de predare și învățare bazat pe competențe-cheie și în educația patrimonială.

Agenda Aqueduct

Ziua Națională de Formare Profesională în Franța: 5-6 octombrie 2011	Pentru informații suplimentare contactați: Gishly Didon ccegishly@gmail.com
Conferința Finală Bologna, Italia: 26-29 octombrie 2011	Pentru informații suplimentare contactați: Valentina Galloni VGalloni@Regione.Emilia-Romagna.it

Parteneri Aqueduct

- [Landcommanderij Alden Biesen](#) –coordonatorul proiectului (Belgia)
- [Katholieke Hogeschool Leuven](#) (Belgia)
- [PLATO, Leiden University](#) (Olanda)
- [Fundatia Transylvania Trust](#) (România)
- [Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca](#) (România)
- [Istituto per i Beni Artistici, Culturali e Naturali, Emilia-Romagna](#) (Italia)
- [Malopolska Institute of Culture](#) (Polonia)
- [Centre de Culture Européenne – Abbaye Royale Saint-Jean d' Angély](#) (Franța)
- [Pädagogische Hochschule Steiermark](#) (Austria)

502572-LLP-1-2009-1-BE-COMENIUS-CMP

Acest proiect a fost finanțat de Comisia Europeană. Acest comunicat reflectă doar opinia consorțiului, Comisia Europeană nu acceptă nici o formă de responsabilitate sau răspundere cu privire la utilizarea conținutului acestuia.

